

ਸਿਵਲ ਹਵਾਲਾ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ।

ਥਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ – ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1954 ਦਾ ਸਿਵਲ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1-ਡੀ

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ (ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ) ਐਕਟ (ਐਲਐਕਸ ਆਫ 1948) – ਕੀ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ-ਕੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ-ਸੈਕਸ਼ਨ 3-ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ "ਸਮਝਦਾਰ"- ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ (ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ) ਐਕਟ, 1948, ਧਾਰਾ 7 (1) (ਈ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਵੈਧ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ, ਅਰਥਾਤ "ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ" ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ "ਸਮਝਦਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ "ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਉਪਚਾਰਕ" ਹੈ ਅਤੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 3 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ, 1951 ਦੇ ਐਕਟ XXIV ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 29 ਅਗਸਤ 1953 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ

(1) ਕੀ 1948 ਦਾ ਐਕਟ LX ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹੈ? ਅਤੇ

(2) ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਸਨ?

ਐਸ.ਐਸ. ਤਿਆਗੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਸੀ ਕੇ ਦਫਤਰੀ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਬਰ ਦਿਆਲ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

(1) ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰ ਮਾਮਲੇ ਹਨ: 1954 ਦਾ ਸਿਵਲ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1-ਡੀ (2) 1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਮੂਲ 6-ਡੀ, (3) 1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਮੂਲ 7-ਡੀ, ਅਤੇ (4) 1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ 14-ਡੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ (ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ) ਐਕਟ, 1948 ਦਾ ਐਕਟ LX, ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਪਿੰਡ ਬਸਾਈ ਦਾਰਾਪੁਰ ਦੀ ਲਗਭਗ 375 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ 1 ਜਨਵਰੀ 1949 ਅਤੇ 26 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ 30 ਦਸੰਬਰ 1950 ਨੂੰ ਤੀਜਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦਾਵਾ ਡੈਕਲਾਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ (ਏ) 1948 ਦਾ ਐਕਟ LX ਅਤੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 1949 ਅਤੇ 26 ਫਰਵਰੀ 1949 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਅਤੇ (ਬੀ) ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਐਕਟ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਧਾਰਾ 7 (1) (ਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ

31 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 113 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਰਥਾਤ:-

(1) ਕੀ 1948 ਦਾ ਐਕਟ LX ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਹੈ? ਅਤੇ

(2) ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਸਨ?

ਉਸਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 7(1)(ਈ) ਦੇ ਸਿਰਫ ਉਪਬੰਧ ਹੀ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਸਨ। ਦੋ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚੌਥਾ ਮਾਮਲਾ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕੋ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ 1948 ਦੇ ਐਕਟ LX ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ।

ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) (ਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਿਸਟਰ ਤਿਆਗਿਨ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਅਤਿ-ਵਿਅੰਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 7 (1) (ਈ) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ। ਇਹ ਉਹ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ:-

7. ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ।

(1) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਾਵ,

(a) ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ;

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ;

(c) ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਲਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਮਾਹਰ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(d) ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਕੀ ਹੈ;

(e) ਸਾਲਸ, ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 (1894 ਦਾ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ----- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ, ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸਤੰਬਰ 1939 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ, 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1948 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਰੀਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸਤੰਬਰ 1939 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲਸ ਨੂੰ "ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ" ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਪਗਨਡ ਐਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇਪਗਨਡ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵੀਸੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੀ ਆਪਹੁਦਰੀ ਫਿਕਸਿੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੇਲੇ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਪਗਨਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਿਲਦੀਆਂ ਜੁਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੰਗਾਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਸੰਬਰ 1946 ਦੇ 31ਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 4 ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

“ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, 31 ਦਸੰਬਰ, 1946 ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਜੋਂ, ਐਕਵਾਇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 31(2) ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਯੋਜਨਾ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਭ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਤਾਰੀਖ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਨਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਯੁੱਧ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਲਕੱਤੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਧਣ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।“

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ 1948 ਦੇ ਐਕਟ LX ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) (ਈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ‘ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 (1) (ਈ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ।

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਤਿਆਗੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਈ) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਾਧੂ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪਰਵਾਨਿਤ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਰਗੀਕਰਨ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਹੋਰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਹਿਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੰਗਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਕੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ ਨਾ

ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਸਸਤੀ ਹੋ ਸਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬੰਗਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਤੋਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 1 ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਕਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:-

"ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਸਬ ਹੈ*****"

ਸ੍ਰੀ ਤਿਆਗੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ "ਮੁਨਾਸਬ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਸ ਐਕਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਪਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਐਕਟ ਅਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਮੁਨਾਸਬ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ "ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਸਬ" ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਲਈ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਪੂਰਾ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 7 (1) (ਈ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੈਧ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਅਰਥਾਤ "ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ" ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਲਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਤਿੰਨੋਂ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ। ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ., ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Authenticated/vetted by: Jimpy Mittal Translator